

ARCHIVNICTVÍ JE JAKO DETEKTIVKA

Studentka doktorského programu Pomocné vědy historické Eliška Hospasková se stala vedoucí českokrumlovského oddělení Státního oblastního archivu v Třeboni.

Eliška Hospasková, kterou si studenti i profesori pamatují pod rodným jménem Homolková, vyrůstala v jihočeských Vlhlavech, v domě, který stojí na místě bývalé tvrze. Není divu, že ji místní genius loci nasměroval k zájmu o historii. Zlomový okamžik přišel s návštěvou českobudějovického a třeboňského archivu v rámci maturitního semináře na gymnáziu. „Archiv mě tehdy naprosto okouzil. Nakonec jsem si podala jedinou přihlášku na vysokou školu, právě na Filozofickou fakultu JU ke studiu archivnictví. Abych si rozšířila obzory, přibrala jsem si ještě historii,“ říká někdejší studentka českobudějovického Gymnázia J. V. Jirsika. Archivnictví podle ní nepatří mezi obory, které lze studovat jen kvůli získá-

ní titulu, je třeba pro ně mít vlohy, píli a zájem učit se celý život. Většina archivářů jej chápe jako své životní poslání. Už na škole proto patří studenti archivnictví mezi ty aktivní, sdružují se a pořádají akce, vymýšlejí projekty nad rámec studia. Odměnou je pro některé zaměstnání v oboru ještě před dokončením studia. To se splnilo i Elišce. V pátém roce studia nastoupila na plný úvazek do českobudějovického archivu.

VEDOUcí KRUMLOVSKÉHO ARCHIVU

V současné době působí šestadvacetiletá doktorandka jako vedoucí Oddělení správy fondů a sbírek Český Krumlov, které je pracovištěm

slavného třeboňského archivu. „Palacký označil Třeboň za Mekku historiků, já bych tam ale zařadila i českokrumlovský archiv, protože jsou v něm uloženy rozsáhlé archivní fondy z činnosti Schwarzenbergů a dokumenty k celému jejich dominiu. Máme tu takřka šest a půl kilometru archiválií,“ tvrdí. Mezi zdejší perly patří Schwarzenberský rodinný archiv, který nabízí ke každému členovi rodu několik fasciкул jeho osobních spisů, korespondence, někdy i deníky. „Velmi osobní je například známá korespondence kněžny Pavliny ze Schwarzenbergu, v níž se svěruje své tchyni například o průběhu těhotenství nebo prvních krůčcích dítěte,“ říká. Badatelé se zajímají také o jedinečnou hudební sbírku. „Máme zde noty, které jinde nenajdete, protože si je Schwarzenbergové nechali napsat na objednávku.“ Českokrumlovský archiv obsahuje i mnoho dalších skvostů, od středověkých rukopisů a listin až po mince, pečeti, fotografie a mapy.

STRÁŽCI PAMĚTI NÁRODA

Pro každého archiváře je prý největší dar, když může v klidu studovat a bádát. Nebo si jen tak namátkou vytáhnout z depozitáře libovolný text a začíst se do zajímavých osudů. „Na to má ale málokdo čas, protože nás plně zaměstnává především služba badatelům a administrativě,“ tvrdí Eliška, které jako čerstvé vedoucí přibyla spousta úředničiny. Do archivu míří historici, studenti, památkáři, ale i laická veřejnost, která pátrá po svých předcích a nechává si zhotovit rodokmeny. Archivy v současné době procházejí rozsáhlými projekty digitalizace, které badatelům i široké veřejnosti postupně zpřístupní na internetu matriky, pozemkové knihy a urbáře. „Archivy shromažďují na věčné časy veškeré důležité písemnosti, které náš stát, jeho úřady i jednotlivci vyprodukují. Naše paní docentka Ryantová říká, že archiváři vlastně střeží paměť národa a rozhodují o tom, co bude uchováno do budoucnosti.“

ARCHIVÁŘ MUSÍ MÍT FYZIČKU

Pokud se vám zdá, že život mezi regály nemůže být žádná zábava, opak je pravdou. „Archivnictví je dobrodružné, je to vlastně taková detektivka. Zatímco musíte na základě nějakého podnětu aktivně pátrat po určitých informacích, neustále při tom objevujete něco nového,“ popisuje. Archivář proto musí mít perfektní analytické a kritické myšlení a schopnost koncentrace. Nezbytná je znalost jazyků, základem je latina a v našem regionu samozřejmě i němčina. Paleografie, která se zabývá čtením starších typů písma, se sice vyučuje na vysoké škole, proniknout do tajů historické němčiny ale může trvat roky. Málokdo by asi řekl, že archivář musí mít také dobrou fyzickou kondici. „V jednom depozitáři máme pět metrů vysoké regály, lezeme tam po žebříku a sundáváme několikakilové balíky spisů. V historických budovách stále musíte spoléhat na silné ruce a nohy,“ vysvětluje Eliška.

ABSOLVENTI DRŽÍ SPOLU

Ústav archivnictví FF JU má mezi českými archiváři výbornou reputaci. Velkou předností studia je to, že se část výuky odehrává pod vedením archivářů přímo v archivech a studenti se tak dostanou do kontaktu s praxí. „Dnes už mám skoro v každém jihočeském archivu nějakého spolužáka, pak jsou i ty pracovní kontakty těsnější a přátelštější. Jsem moc ráda, že jsem mohla studovat v takovém soudržném kolektivu,“ pochvaluje si. Mnozí absolventi zůstávají s ústavem nadále v kontaktu, dokonce tvoří výraznou část účastníků každoroční odborné zahraniční ústavní exkurze. Sama Eliška absolvovala týdenní stipendijní seminář do proslulé historické knihovny v dolnosaském Wolfenbüttelu. „Pro nás studenty to byl velký zážitek. Měli jsme v ruce staré tisky, o kterých jsme se učili v pomocných vědách historických,“ vzpomíná. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl